

بررسی تاثیر مطبوعات بر میزان بزهکاری در شهر بوشهر

۴

۳

مهدی دهقانی ، مهدی خاقانی ، احمد میرزایی^۱، اسماعیل عبداللّهی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۲/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۳/۳۱

چکیده

زمینه و هدف: یکی از مهمترین عواملی که در ائتلاف نیروی انسانی، به خصوص جمعیت جوان و فعال ، سهم بسزایی دارد، پدیده مهم بزهکاری می باشد که امروزه گریبانگیر بسیاری از کشورها، از جمله ایران شده است. از طرفی نقش مطبوعات و به طور کلی جایگاه شایسته رسانه ها در تنویر افکار و ایجاد فضای مناسب برای گفت و گو و برخورد سالم و سازنده نظرات و همچنین اهمیتی که رسانه های گروهی در ارتقاء سطح آگاهی و تعالی فرهنگ و دانش عمومی دارند، بی گمان یکی از مهمترین عوامل توسعه فرهنگی و از نشانه های پویایی و تحرک هر جامعه است.

روش تحقیق: روش انجام این تحقیق توصیفی-پیمایشی است. در جمع آوری مطالب تحقیق، علاوه بر استفاده از کتابها ، از مقاله های مربوطه بهره گرفته شد. همچنین از تکنیک پرسشنامه استفاده شد که بدین منظور اطلاعات مذکور با استفاده از اطلاعات مندرج در پرسش نامه برای گروه تحت مطالعه ما با حجم نمونه (۳۸۴) نفر از شهروندان شهر بوشهر استخراج و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است

یافته ها و نتایج تحقیق: نتایج این تحقیق با استفاده از ضریب رگرسیون نشان داد که افزایش سطح مطالعه مطبوعات و افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتال و همچنین آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات بر پیشگیری از بزهکاری موثر می باشد و رابطه معنی داری با پیشگیری از بزهکاری دارد. اما سطح کنونی استفاده از مطبوعات توسط مردم بوشهر رابطه معنی داری در پیشگیری از بزهکاری ندارد.

واژه های کلیدی: ۱- رسانه ۲- بزهکاری ۳- مطبوعات ۴- بوشهر ۵- جرایم مطبوعاتی.

۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر .

۲ - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی .

۳ - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر.

۴ - هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر.

اصلاح بزهکاری نوجوانان نخستین بار در انگلستان و در قرن نوزدهم (۱۸۱۵ میلادی) مطرح شد از قدیم گفته اند پیشگیری بهتر از درمان است. زیرا بسیار افرادی که همواره مرتکب جرایم گوناگون می شوند همان کودکان بزهکار دیروز هستند. بزهکاری به شکل‌های مختلف آن یک معضل اجتماعی رو به رشد است. تحقیقات نشان داده است که عوامل متعددی چون عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی مرتبط با بزهکاری مورد بررسی قرار می گیرد اعمالی مثل غیبت از مدرسه، دروغ‌گویی های مکرر، فرار از خانه، گدایی، ایجاد حریق، تخریب، رانندگی بدون گواهینامه، سرقت، حمل مواد مخدر، زیر پا گذاشتن حقوق دیگران، انحرافات جنسی در زمره اعمال بزهکارانه رایج در بین جوانان است. (فرجاد، ۱۳۸۳) یکی از کارکردهای مهم رسانه ها از جمله مطبوعات، شناساندن قانون و کیفر آن در جهت کاهش میزان ارتکاب جرم است. وجود قانون در کتاب قانون، تعلیم اجتماعی را به ارمغان نمی آورد. تبیین و انتقال فرهنگ قانون گرایی به عاملان اجتماعی، آنان را هنگام رویارویی با جرم و زمینه های آن واکسینه می کند. وسایل ارتباط جمعی جدید ابزاری بس نیرومندند که می توان از آن در راه خیر و شر با تأثیری شگرف سود برد و چنانچه کنترل مطلوب وجود نداشته باشد، امکان استفاده از این وسایل در راه شر بیشتر از خیر آن است (ستوده، ۱۳۷۳، ص ۲۷۱). رسانه های همگانی مانند مطبوعات، رادیو، تلویزیون، سینما و امثال آنها و همچنین فرآیند ارتباط همگانی در حال حاضر بیش از هر زمان دیگری تحت بررسی و مطالعه قرار گرفته اند این مطالعات و تحقیقات گسترده حکایت از اهمیت رسانه های همگانی به عنوان نهاد مهم اجتماعی می کند (شهمیری، ۱۳۸۳) بدون شک یکی از علل افزایش بزهکاری در دهه های اخیر را می توان رشد فراگیر رسانه های جمعی همانند تلویزیون ماهواره اینترنت سینما وغیره دانست. برخی معتقدند که رسانه های گروهی دارای چنان قدرتی هستند که می توانند نسلی تازه در تاریخ بشر پدید آورند، نسلی که با نسل های پیشین بسیار متفاوت است. لازرسفلد و مرتن در تشریح این عقاید متفکران می نویسند: « وسایل ارتباط جمعی جدید ابزاری بس نیرومندند که می توان از آن در راه خیر و شر با تأثیری شگرف سود برد و چنانچه کنترل مطلوب وجود نداشته باشد، امکان استفاده از این وسایل در راه شر بیشتر از خیر آن است. این پژوهش به بررسی تأثیر مطبوعات بر میزان بزهکاری در شهر بو شهرمی پردازد. بنابراین، در شرایط کنونی، به نظر می رسد بر سی این موضوع چه از لحاظ سیاست جنایی جرائم بزهکاری و چه از لحاظ اصول حقوق جزا و چه از لحاظ فقهی ضرورت دارد تا بتوان به نتیجه ای علمی و روشن در این مورد رسید و نقش و تأثیر مطبوعات را مورد بررسی دقیق قرار داد و با توجه به اهمیت فوق العاده نقش گسترده رسانه ها از جمله مطبوعات در زندگی امروزی بشر، می تواند یک عامل تأثیرگذار بر بزهکاری باشد.

اهمیت و ضرورت تحقیق: اهمیت خاص تحقیق در زمینه اثر رسانه ها در وقوع جرم مخصوصاً از آن رو است که این وسایل تمامی حیات انسانی را یکسره در بر می گیرد و دانش پژوهان این رشته را برآن داشته تا در راه شناخت بهتر این وسایل بکوشند و از ابزار دقیق در این راه سود جویند. اندیشیدن درباره ی تأثیر رسانه ها دارای پیشینه ای تاریخی است این اندیشه ها قویاً تحت تأثیر شرایط زمان و مکان شکل گرفته و بسیاری از عوامل محیطی مانند منافع دولت ها و قانون گذاران، نیازمندیهای صنایع، فعالیت های گروه های ذینفع اجتماعی، مقاصد مبلغین سیاسی و تجاری، افکار عمومی و شیوه ها و مسائل مورد علاقه علوم اجتماعی همگی براین اندیشه ها تأثیر نهاده اند در این بین نقش اثرگذار رسانه های گروهی، آنها را به عنوان اثرگذار عامل نظم، امنیت اجتماعی، وفاق، همبستگی و مشارکت مردمی تبدیل کرده است. همچنین رسانه های گروهی نقش بسیار مهمی در ارائه و اجرای برنامه های سیاسی، امنیتی و برانگیختن مشارکت مردمی در تأمین امنیت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دارند بدون تردید نقش مطبوعات در بروز اینگونه جرایم بی تأثیر نیست و با توجه به اهمیت

موضوع و نقش بزهکاری در یک جامعه سالم و پویا و از طرفی مهاجرپذیری شهر بوشهر و تبادل فرهنگی، تحقیق در این مورد از ضرورت ویژه ای برخوردار می باشد .

اهداف تحقیق:

اهداف علمی :

شناسایی تأثیر مطبوعات بر بزهکاری

تجزیه و تحلیل مطالب مطبوعات و تأثیر آن بر بزهکاری

بررسی انگیزه های جرم بزهکاران بر بزهکاری رسانه ای و فرهنگی

اهداف کاربردی تحقیق :

شناسایی موقعیت ها و شرایط فرهنگی اجتماعی جرم خیزی که مطبوعات بزهکاری را فراهم می کند.

مطالعه وضعیت باورهای فرهنگی مردم بوشهر پیرامون رابطه و تأثیر رسانه ها با بزهکاری و ترس از بزه دیدگی مردم بوشهر در پس آگاهی رسانه ای از جرایم در کشور در شهر بوشهر.

فرضیه های تحقیق:

فرضیه اصلی:

به نظر می رسد افزایش سطح مطالعه مطبوعات در پیشگیری از بزهکاری موثر می باشد

فرضیه های فرعی:

به نظر می رسد افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتال بر کاهش میزان بزهکاری موثر می باشد.

به نظر می رسد آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات، بر پیشگیری از بزهکاری موثر می باشد.

به نظر می رسد سطح کنونی استفاده از مطبوعات توسط مردم بوشهر، در کاهش میزان بزهکاری موثر می باشد.

متغیر های پژوهش :

متغیر مستقل، میزان استفاده از مطبوعات، متغیر وابسته، بزهکاری.

تعاریف مفهومی :

۱- **بزهکاری:** واژه «بزهکاری» در لغت به معنای تخلف، قصور، کوتاهی و در اصطلاح نوعی قانون شکنی است که از حوزه شخصی خارج می شود و به عرصه عمومی مربوط می شود. (اریان پور، کاشانی، ۱۳۶۷، ص ۱۲) بزهکاری به معنای شکستن قواعد یا قوانین ممنوع کننده ای است که تنبیه یا مجازات مشروعی را به دنبال دارد و این مجازات ها مستلزم مداخله یک مرجع یا مقام عمومی (نهاد دولتی یا محلی) است (مشیر زاده، ۱۳۸۸، ص ۵۲)

۲- **مطبوعات:** مطبوعات از نظر لغوی واژه‌ای عربی است و جمع مؤنث سالم واژه مطبوعه است که های آن علامت تأیید مجازی است و مطبوع یعنی آن چه که چاپ شده است (رازی، ۱۳۶۶، ص ۱۱۲). بزه عبارت است، از اقدام به عملی که بر خلاف موازین، مقررات، قوانین و معیارهای ارزشی و فرهنگی جامعه باشد. همچنین بزه مجموعه ی تخلفات جزایی است که افراد در یک جامعه مرتکب می شوند (شامبیاتی، ۱۳۸۵، ص ۲۷۳) هر چند مطبوعات در فرهنگ فارسی به هر نوشته چاپی اعم از کتاب، مجله، اعلامیه و هر آن چه به شکل نوشتارهای چاپ شده جهت انتقال اطلاعات تهیه شده باشد اطلاق می شود؛ اما با توجه به اهمیت خاصی که تعریف دقیق مطبوعات دارد قانون گذار مطبوعات را تعریف نموده و حدود و ثغور آن را روشن نموده تا از تشتت آرا در تعریف جرایم مطبوعاتی کاسته شود. بر اساس ماده ۱ قانون مطبوعات مصوب ۳۰ فروردین ۱۳۷۹، مطبوعات عبارت است از نشریاتی که با داشتن نام ثابت و ذکر تاریخ و شماره ردیف، در زمینه‌ای مشخص و انتخاب شده، انتشار می یابند و مطابق قانون مطبوعات، هیأت نظارت بر مطبوعات برای انتشار آن، پروانه و مجوز خاص صادر کرده باشد. (قانون مجازات اسلامی).

۳- نقش رسانه ها در پیشگیری از وقوع جرم

وسایل ارتباط جمعی جدید ابزاری بس نیرومندند که می توان از آن در راه خیر و شر با تأثیری شگرف سود برد و چنانچه کنترل مطلوب وجود نداشته باشد، امکان استفاده از این وسایل در راه شر بیشتر از خیر آن است. (سارو خانی، ۱۳۹۱). در این جهان بهم پیوسته، رسانه ها بیشتر از همه سازما نهایی دیگر به شناخت علمی و سامان مند افکار عمومی نیازمندند. و دولت ها بیش از هر زمان دیگری، برای پاسخگویی به افکار عمومی نیازمند همراهی رسانه ها هستند. (زارعی، ۱۳۹۰) بدون شک اطلاع رسانی و ارتقای سطح آگاهی های عمومی شهروندان می تواند در پیشگیری از وقوع جرم و کاهش آسیب ها و ناهنجاری های اجتماعی موثر باشد. به همین خاطر اصحاب رسانه و مطبوعات می توانند در این زمینه پیشگام بوده و رسالت خود را به نحو مطلوب انجام دهند در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه معمولاً شهروندان از آمار دقیق جرایم به نحو مقتضی، مطلع و حتی به طور منطقه ای از آن آگاه می شوند. بر همین اساس مراقبت ها و سیانت از اموال و جان خود و اطرافیان را افزایش می دهند. (پوریان، ۱۳۸۹) حال اگر سیمای جنایی هر شهر براساس مناطق جرم خیز و اماکن آلوده درست تبیین شود، برنامه ریزی برای برخورد و پیشگیری اصولی و صحیح نیز هدفمند خواهد شد هر چه ارتباط بین قوه قضائیه و اصحاب رسانه و مطبوعات تقویت شود و اخبار به موقع و مناسب و دقیق و هدفمند اطلاع رسانی شود، می تواند موثر و مفید فایده واقع شود و بعضی از رسانه ها از اخبار تصنعی یا اخباری که دلیل واقعی برای وجود آن ندارد، خودداری نمایند مطبوعات، یکی از رایج ترین و شاخص ترین محصولات جامعه صنعتی است. در نیمه دوم قرن نوزده و نیمه اول قرن بیستم، مطبوعات، ویژگی های یک صنعت بزرگ را به خود گرفت و مصرف مرتب آن، دست کم در کشورهای غربی در میان توده مردم فراگیر شد و به صورت نوعی عادت و رفتار اجتماعی در آمد. تأثیراتی که رسانه ها، خبرنگاران و جراید می توانند در مقوله جرم زدایی داشته باشند حائز اهمیت است و می توان ادعا کرد که رسانه ها مهمترین ابزار نظارتی در جامعه می باشند.

چهار چوب نظری تحقیق :

۱- نظریه اثر محرک : این نظریه مدعی است که بسیاری از تأثیرات مطبوعات، مطالب چاپی و رسانه ای آنی، موقت و کوتاه مدت هستند. برخی معتقدند وقتی فرد در معرض اخبار خشونت آمیز قرار می گیرد، اندیشه هایی که از لحاظ معنایی با خشونت وابسته باشند در او فعال یا تحریک می شوند و بدین طریق، نحوه واکنش فرد به خشونت رسانه ای شکل پیدا می کند. مطابق این نظریه، رسانه ها به منزله محرک هستند و فرض می شود که رفتار حاصل از واکنش ارگانیک طی مدت زمانی نسبتاً کوتاه بروز می کند (کلمنتس، ۱۳۸۴).

۲- نظریه اجتماعی - رشدی : نحوه تعامل، علاقمندی و توجه مخاطبان به خشونت و اخبار حوادث و جرائم و نیز ویژگی های شخصیتی آنها در قالب یک نظریه اختصاصی مربوط به آثار مطبوعات صورت بندی می شود. هویسمان و میلر می گویند: یک لوح ذهنی، وقوع حوادث ویژه را در محیطی که فرد در آن زندگی می کند، پیش بینی می کند و به فرد می گوید که در واکنش به آن وقایع چگونه باید رفتار کند و هم اینکه نتیجه احتمالی آن رفتارها چه خواهد بود. طبق این نظریه، در عین حال که مطالعه و تماشای رفتارهای مجرمانه و خشونت آمیز ممکن است باعث بروز رفتار پرخاشگرانه در فرد نشود، اما مسلماً در شکل گیری یک لوح ذهنی در مخاطب موثر است که واکنش فرد در برابر خشونت و پیش بینی عواقب آن را تنظیم کند. بر این اساس، خشونت و جرائم مطبوعاتی و رسانه ای، در نقش شناختی مخاطب، رمز گذاری می شود و اصرار در مطالعه و تماشای این نوع پیام ها به حفظ تفکر، اندیشه و رفتار خشن در فرد کمک می کند. در نتیجه، تداوم روی آوردن به خشونت و جرائم مطبوعاتی در طول زمان، طرز تلقی فرد را از خشونت و جرم تحت تاثیر قرار می دهد و حفظ و حتی بسط لوح های خشن ذهنی را در پی می آورد. (کلمن، ۱۳۷۷)

۳- اثر آگاهی و هشیاری اجتماعی : یکی از کارکردهای مهم مطبوعات رسانه ها، کارکرد اطلاع رسانی و نظارت بر محیط است. رسانه ها با انعکاس رویدادهای جهان پیرامون در قالب خبر، اطلاعاتی را برای شهروندان فراهم می کنند که این اطلاعات منجر به شناخت فرصت ها و تهدیدهای محیط زندگی برای آنها می شود (معمد نژاد، ۱۳۷۱، ص ۷۸)

۴- دیدگاه قدرت نامحدود رسانه ها و مطبوعات و مخاطب منفعل : با توجه به این دیدگاه رسانه ها و مطبوعات و تولید کنندگان برنامه های آن قادرند تاثیر بسزایی بر عقیده و دیدگاه مخاطب خود داشته باشند و نظرات آنان را با توجه به عقیده و خواست خود تغییر دهند نظریه های مربوط به این دیدگاه جز نخستین نظریه های ارتباطی است که در اوایل قرن بیستم بر مطالعات ارتباطی سایه گسترانده بود. در فاصله بین سال های جنگ اول و دوم جهانی نظریاتی مطرح شد که تاثیر مطلق نوشتارها و کتاب ها و مجلات را در حوزه نگرش و رفتار مورد توجه قرار داد. به اعتقاد این نظریات، کنش و رفتار مخاطبان تابعی از محرک های رسانه و مطبوعاتی است است، یعنی از طریق تبلیغات سیاسی می توان نگرش و رفتار مردم را تحت تاثیر قرار داد چون مخاطب یک عنصر منفعل است. (کازینو، ۱۳۸۶، ص ۸۷).

۵- اثر حساسیت زدایی : تحقیقات بسیار نشان می دهد که مطالعه و تماشای مداوم موضوعات و رویدادهای مجرمانه و خشونت آمیز در مطبوعات و رسانه ها و تواند، به حساسیت زدایی عاطفی نسبت به خشونت و قربانیان آن در دنیای واقعی بینجامد، که این خود نیز فرد را نسبت به خشونت که به دیگران وارد می شود، بی تفاوت و بی احساس می سازد و احتمال دفاع از قربانی خشونت را در او کم می کند. (هورل، ۱۳۸۰).

روش تحقیق

در این پژوهش با توجه به ماهیت موضوع از روش پیمایش استفاده گردیده است. برای بررسی چگونگی توزیع روابط متغیرهای پژوهش و از آن جا که تعمیم پذیری نتایج، یکی از ویژگی های اصلی و عمده پژوهش های پیمایشی است، بنابراین برای این پژوهش با این حجم نمونه مناسب ترین روش می باشد بنابراین تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر درجه کنترل متغیرها و قابلیت تعمیم یافته ها از نوع پیمایشی است. علاوه بر آن تحقیق حاضر از نظر روش گردآوری داده ها، توصیفی است از این جهت که تصویری از وضع موجود را ارائه می دهد و به توصیف منظم و نظام دار وضعیت فعلی آن می پردازد.

جامعه آماری و روش نمونه گیری : جامعه آماری شامل تمام مواردی است که با معیارهای از پیش تعیین شده برای تحقیق تطبیق می کند. جامعه آماری ما در این تحقیق کلیه شهروندان شهر بوشهر می باشد که طبق آخرین سرشماری در سال ۱۳۹۰ حدود ۱۹۵،۲۲۲ نفر برآورد گردیده است که بطور نامحدود در نظر گرفته شده است. روش نمونه گیری در پژوهش حاضر پیمایشی از نوع تصادفی ساده است .

ابزار تحقیق

در بخش ادبیات نظری تحقیق به صورت فیش برداری و در بخش جمع آوری داده ها از یک پرسش نامه ۳۰ سوالی استفاده گردیده است . پرسش نامه از رایج ترین ابزار مورد استفاده در تحقیقات پیمایشی است.

روایی و پایایی

به منظور تعیین اعتبار پرسش نامه ، پس از تهیه گویه ها به صورت اولیه توسط استاد راهنما و مشاور مورد ارزیابی قرار گرفت و برخی گویه ها حذف و اضافه گردید. برای تعیین پایایی پرسش نامه قبل از توزیع گسترده بصورت آزمایشی به تعداد ۲۰ نسخه پاسخگویان تکمیل گردید و مقدار پایایی جداول آن به طور میانگین با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ درصد به دست آمده است که در علوم اجتماعی مطلوب ارزیابی می گردد

یافته های تحقیق

پس از پایان کار و جمع آوری اطلاعات، سرانجام کار توصیف و تجزیه و تحلیل آماری بر روی نمونه ها انجام گرفت ، که با استفاده از نرم افزار (SPSS) نسخه ۱۹ به تلخیص، سنجش و تفسیر نتایج و داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی با استفاده از فراوانی ، درصد میانگین ، انحراف استاندارد ، واریانس ، ضریب همبستگی و رگرسیون مورد بررسی قرار می گیرد. قبل از تحلیل داده ها، ویژگی های فردی و به عبارتی ساختار توصیفی متغیرهای زمینه ای، به صورت مجزا با استفاده از روش های آمار توصیفی مانند جداول ، توزیع فراوانی، درصد میانگین ترتیب زیر مورد بررسی و توصیف قرار می گیرد.

جدول ۱: فراوانی و درصد پاسخگویان براساس اطلاعات عمومی پرسش نامه

متغیر	فراوانی	درصد
سن	زیر ۲۵ سال	۱۷/۴
	بین ۲۶ تا ۳۵ سال	۲۲/۷
	۳۶ تا ۴۵ سال	۳۱/۲۵
	۴۶ سال به بالا	۲۸/۶۵
میزان تحصیلات	زیر دیپلم	۲۱/۵
	دیپلم	۲۵/۵۲
	فوق دیپلم	۳۰/۲۱

۳۹/۰۶	۳۸۴	لیسانس و بالاتر	
۵۲/۰۸	۲۰۰	مجرد	وضعیت تاهل
۴۷/۹۲	۱۸۴	متاهل	
۷/۲۹	۲۸	زیر یک میلیون	میزان درآمد ماهیانه
۶/۵۱	۲۵	تا یک ونیم میلیون	
۱۶/۹۳	۶۸	تا دو میلیون	
۳۳/۳۳	۱۲۸	تا دومیلیون ونیم	
۳۵/۹۴	۱۳۸	دو ونیم میلیون به بالا	
۸/۳۳	۳۲	بیکار	شغل پدر
۴۹/۲۲	۱۸۹	کارمند، دولتی	
۲۶/۸۳	۳۳	آزاد	
۱۵/۶۲	۶۰	فوت شده	
۱۳/۲۹	۵۱	سازمانی	نوع منزل مسکونی
۵۹/۳۷	۲۲۸	شخصی	
۲۷/۳۴	۱۰۵	رهن اجاره	

در این پژوهش ۶۴/۸ درصد پاسخگویان را مردان و ۳۵/۲ درصد پاسخگویان را زنان تشکیل داده اند که از بین این آمار ۵۲/۰۸ درصد مجرد و ۴۷/۹۲ درصد متأهل بوده اند. در این پژوهش ۱۷/۴ درصد از پاسخگویان در سنین زیر ۲۵ سال می باشند. ۲۲/۷ درصد از افراد نمونه در رده سنی ۲۶ تا ۳۵ سال، ۳۱/۲۵ درصد در رده سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۲۸/۶۵ درصد آنها در رده سنی بالاتر از ۴۵ سال می باشند اساس یافته های بدست آمده در فصل چهار، درآمد ۷/۲۹ درصد پاسخگویان زیر یک میلیون تومان، درآمد ۶/۵۱ درصد بین یک میلیون تا یک میلیون و پانصد هزار تومان و ۱۶/۹۳ درصد بین یک میلیون و پانصد تا دو میلیون، ۳۳/۳۳ درصد بین دو میلیون تا دو میلیون و پانصد و ۳۵/۹۴ درصد نیز درآمدی بیش از دو میلیون و پانصد اعلام کرده اند. از نظر سطح تحصیلات ۵/۲۱ درصد پاسخگویان سطح تحصیلاتی پایین تر از دیپلم دارند. ۲۵/۵۲ درصد تحصیلاتی در حد دیپلم، ۳۰/۲۱ درصد دارای مدرک فوق دیپلم، ۳۹/۰۶ درصد لیسانس و بالاتر می باشند مطابق یافته های پژوهش شغل پدر پاسخگویان ۸/۳ درصد بیکار، ۴۹/۲۲ درصد کارمند، ۲۶/۸۳ درصد دارای شغل آزاد، و ۱۵/۶۲ درصد که پدران آنان فوت شده اند. از لحاظ منزل مسکونی ۱۳/۲۹ دارای منازل سازمانی، ۵۹/۳۷ شخصی، و ۲۷/۳۴ درصد به صورت رهن و اجاره هستند. تحصیلات پدر مطابق یافته ها، بیسواد ۲۱/۰۹، زیر دیپلم ۲۶/۰۵، دیپلم ۶/۵۱، فوق دیپلم ۱۲/۷۶ و لیسانس و بالاتر ۳۳/۵۹ می باشد. توزیع فراوانی آزمودنی ها برحسب متغیر «وضعیت مطالعه و استفاده از مطبوعات» طی سوالات طرح شده به شرح ذیل می باشد:

در طول روز ۲۶/۰۵ درصد از پاسخ دهندگان اخبار روزنامه ها را پیگیری می کنند و ۷۳/۹۵ درصد آنان پیگیری نمی کنند. درصد از رسانه های مکتوب استفاده می کنند. و ۶۵/۱۱ درصد از آنان از رسانه های مکتوب استفاده نمی کنند. درصد معمولاً روزنامه های ورزشی را مطالعه می کنند، و ۲۴/۴۸ درصد روزنامه های ورزشی را مطالعه نمی کنند. درصد اکثر اوقات اخبار مربوط

به حوادث در روزنامه ها و مجلات را مطالعه می کنند ولی ۲۸/۳۹ درصد این کار انجام نمی دهند. درصد، ساعاتی از روز را جهت مطالعه در کتابخانه سپری می کنند، و ۷۷/۳۴ درصد از پاسخگویان جهت مطالعه به کتابخانه مراجعه نمی کنند.

یافته های استنباطی

در این قسمت به بررسی فرضیه های پژوهش با استفاده از آزمون رگرسیون پرداخته شده است.

فرضه اول: به نظر می رسد افزایش سطح مطالعه مطبوعات در پیشگیری از بزهکاری موثر می باشد.

جدول ۱: آزمون تأثیر افزایش سطح مطالعه مطبوعات در پیشگیری از بزهکاری

فرضیه	ضریب تاثیر beta	سطح معنی داری sig	ضریب همبستگی R
افزایش سطح مطالعه مطبوعات در پیش گیری از بزهکاری	۰/۳۹	۰/۰۰۰	۰/۲۹

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون ، ضریب تاثیر (۰/۳۹) می باشد و مقدار ضریب همبستگی برابر با (۰/۲۹) بدست آمده و باتوجه به اینکه مقدار سطح معنی داری برابر با (۰/۰۰۰) می باشد لذا می توان گفت که در سطح ۹۹ درصد اطمینان، افزایش سطح مطالعه مطبوعات ، تاثیر مثبت و معنی داری بر پیشگیری از بزهکاری دارد.

فرضیه دوم: به نظر می رسد افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتالی بر کاهش میزان بزهکاری موثر می باشد

جدول ۲: افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتالی بر کاهش میزان بزهکاری موثر می باشد

فرضیه	ضریب تاثیر beta	سطح معنی داری sig	ضریب همبستگی R
افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتالی بر کاهش میزان بزهکاری	۰/۴۵	۰/۰۰۰	۰/۳۸

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون ، ضریب تاثیر (۰/۴۵) می باشد و مقدار ضریب همبستگی برابر با (۰/۳۸) بدست آمده و باتوجه به اینکه مقدار سطح معنی داری برابر با (۰/۰۰۰) می باشد لذا می توان گفت که در سطح ۹۹ درصد اطمینان، افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتالی بر کاهش میزان بزهکاری موثر می باشد.

فرضیه سوم: به نظر می رسد آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات، بر پیشگیری از بزهکاری موثر می باشد.

جدول ۳: تأثیر آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات بر پیشگیری از بزهکاری

فرضیه	ضریب تاثیر beta	سطح معنی داری sig	ضریب همبستگی R
آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات بر پیشگیری از بزهکاری	۰/۴۷	۰/۰۰۰	۰/۵۱

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون، ضریب تاثیر (۰/۴۷) می باشد و مقدار ضریب همبستگی برابر با (۰/۵۱) بدست آمده و باتوجه به اینکه مقدار سطح معنی داری برابر با (۰/۰۰۰) می باشد لذا می توان گفت که در سطح ۹۹ درصد اطمینان، آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات بر پیشگیری از بزهکاری موثر می باشد.

فرضیه چهارم: به نظر می رسد سطح کنونی استفاده از مطبوعات توسط مردم بوشهر، در کاهش میزان بزهکاری موثر می باشد.

جدول ۴: تأثیر سطح کنونی استفاده از مطبوعات توسط مردم بوشهر، در کاهش میزان بزهکاری

فرضیه	ضریب تاثیر beta	سطح معنی داری sig	ضریب همبستگی R
سطح کنونی استفاده از مطبوعات توسط مردم بوشهر، در کاهش میزان بزهکاری	-۰/۲۲	۰/۳۳	۰/۰۱۷

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون، ضریب تاثیر (-۰/۲۲) می باشد و مقدار ضریب همبستگی برابر با (۰/۰۱۷) بدست آمد و باتوجه به اینکه مقدار سطح معنی داری برابر با (۰/۳۳) می باشد لذا میتوان گفت که در سطح ۹۹ درصد اطمینان، سطح کنونی استفاده از مطبوعات توسط مردم بوشهر، تأثیری در کاهش میزان بزهکاری ندارد.

نتیجه گیری و پیشنهاد های تحقیق:

با توجه به رابطه همبستگی مثبت و معنی دار بین افزایش سطح مطالعه مطبوعات و بزهکاری می توان نتیجه گرفت که ارتقاء این سطح تاثیر بسزایی در جلوگیری از بزهکارشدن افراد دارد. این موضوع با توجه به فضای حاکم بر جامعه، شایسته است

که شرایط مطلوبی بر مطبوعات حاکم گردد تا برنامه های متنوع و تاثیرگذار در جهت رفع بزهکاری در رده های سنی مختلف عملی گردد. افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتال رابطه معناداری با کاهش میزان بزهکاری دارد و از طرفی توسعه رسانه های چاپی در گرو بیان واقعیت ها و گزارش مشکلات در حوزه های مختلف می باشد و جای تردیدی نیست که روای بزهکاری هم می تواند به از بین بردن سرمایه ها و فرصت ها منجر گردد. لذا باید در ایجاد و ارتقاء سطح افزایش آزادی رسانه های چاپی و دیجیتال که بر کاهش میزان بزهکاری تاثیر گذار است با برنامه ریزی دقیق توسعه داد. بنابراین توجه به این مهم، نقش عمده ای در حل بسیاری از مشکلات و مسائل بزهکاری دارد. تأثیر معناداری میان آزادی دسترسی به اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات بر پیشگیری از بزهکاری وجود دارد می توان گفت که حمایت های بی دریغ متولیان مطبوعات و دست اندرکاران در قبال آزادی اطلاعات و انتشار به موقع و بهینه، می تواند اعتماد ذینفعان را جلب نموده و مواردی از قبیل ظرفیت سازی، اشتراک در اطلاعات و ارائه برنامه های آموزشی و آگاهی رسانی و دسترسی به موقع که منجر به ارتقاء سطح آگاهی شهروندان و اطلاع از مزایای برنامه های علمی، سرگرم کننده، هشداردهنده و مواردی مفید دیگر می شود می تواند در جهت پیشگیری از بزهکاری موثر واقع شود. با توجه به استفاده کنونی از مطبوعات توسط مردم بوشهر در شرایط فعلی که طی سالی نیز از شهروندان مطرح شده است تأثیر معناداری بر کاهش بزهکاری ندارد. و حدود ۲۰ درصد افراد بیشتر از برنامه های مطبوعات استفاده نمی کنند. مسئولین برای بقاء و تاثیرگذاری مطبوعات بر بزهکاران نیازمند همفکری و توسعه یک کار گروهی هستند.

پیشنهاد های تحقیق:

- ۱- به منظور افزایش آگاهی و اطلاعات شهروندان بهتر آن است که علاوه بر مستمر بودن انتشار اطلاعات و اخبار مربوط به حقوق شهروندی، بیان واقعیت های جامعه و سایر مطالب به صورت ساده تر و قابل فهم تری بیان شود تا مخاطبانی که تحصیلات پایین تری دارند نیز بتوانند این اطلاعات را درک نمایند
- ۲- مطبوعات بایستی مسابقه ها، نظرسنجی ها، مشارکت مخاطبان که باعث ارتباط دو طرفه می گردد سرلوحه کار خود قرار دهند و مواردی که با زندگی آنان سروکار دارد را گسترش دهد.
- ۳- مطبوعات مشکلات ناشی از عواقب و پیامدهای بزهکاری را بطور علمی و منظم به شهروندان یادآوری نمایند. و نوع مجازاتی که در پی آن می آید را اطلاع رسانی کند.
- ۴- تشکیل بانک های اطلاعاتی مربوط به بزهکاران از ناحیه متولیان امر و ارائه خدمات به آنان در جهت رفع مشکلات آنان و ارائه تسهیلات و احیاناً کمک های درمانی و گسترش فرهنگ اعتماد سازی، که مطبوعات می توانند با توجه به رسالت آگاهی رسانی خود نسبت به این امر تحقق ورزند.
- ۵- رسانه ها و مطبوعات با استفاده از پتانسیل موجود به سمتی پیش بروند که از ارتکاب بسیاری از جرایم پیشگیری شود.
- ۶- تسهیلاتی از طرف دولت فراهم گردد تا شهروندان بیش تر به استفاده از مطبوعات گرایش پیدا کند
- ۷- اهتمام جدی دولت به منظور حمایت و تحت پوشش قرار دادن خانواده های بزهکاران و آسیب پذیر و تدوین قوانین لازم در جهت حفظ نظام خانواده و جلوگیری از نابسامانی و ازهم گسیختگی آن.
- ۸- تشویق خانواده ها و خصوصاً جوانان به استفاده از فناوریهای اطلاعاتی در زمینه های فرهنگی مانند مطالعه کتاب، روزنامه و مجلات علمی و آموزشی.

منابع

- آریان‌پور کاشانی، عباس و منوچهر (۱۳۶۷) فرهنگ فشرده انگلیسی به فارسی، تهران، امیرکبیر، چاپ دوازدهم،
- پوریان، عزت‌الله (۱۳۸۹) مطبوعات، جرائم اجتماعی و احساس امنیت و آگاهی، فصلنامه مطالعات
- رازی، فریده (۱۳۶۶) فرهنگ عربی در فارسی معاصر، تهران، نشر مرکز، چاپ اول، ۲۱۲
- زارعی، علی (۱۳۹۰)، تاثیر تشکیل پلیس تخصصی بر فرآیند مبارزه با جرایم اقتصادی، پایان نامه کارشناسی ارشد کشف جرایم، دانشگاه علوم انتظامی
- ساروخانی، باقر (۱۳۹۱)، جامعه شناسی ارتباطات، تهران، انتشارات اطلاعات
- ستوده، هدایت‌الله (۱۳۷۳) مقدمه ای بر آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران، آوای نور، چاپ بیست و یکم
- شامبیاتی، هوشنگ (۱۳۸۵) بزهکاری اطفال و نوجوانان، تهران، مجد و ژوبین، چاپ چهاردهم،
- شه‌میری، داوود (۱۳۸۳) پیشگیری کنشی از جرایم سمعی و بصری، تهران، فصلنامه علمی - ترویجی مطالعات پیشگیری از جرم، سال پنجم شماره شانزدهم
- فرجاد، محمد حسین (۱۳۸۳) روانشناسی و جامعه شناسی جنایی، تهران، نشر همراه
- کلمن، جیمز (۱۳۷۷) بنیاد های نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی.
- کلمنتس، کوین (۱۳۸۴) به سوی جامعه شناسی امنیت، ترجمه محمد علی قاسمی، فصلنامه پژوهشکده مطالعات راهبردی، سال هشتم، شماره دوم
- کازینو، ژان (۱۳۸۶) قدرت تلوزیون، ترجمه دکتر علی اسدی، انتشارات امیرکبیر.
- مشیرزاده، حمیرا، فرهنگ جامعه شناسی، تهران، نشر میزان، ۱۳۸۸
- معتمد نژاد، کاظم (۱۳۷۱) مطالعات انتقادی در وسایل ارتباط جمعی فصل نامه رسانه .

- هورل، آندرو (۱۳۸۰) امنیت و نابرابری ترجمه علی صباغیان، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی